

Yoel Kitabı və Laodikeyadakı Yeddinci Gün Adventist Kilsəsi - Otuz doqquzuncu nömrə

Jeff Pippenger

2026-02-02

Otuz Doqquzuncu Nömrə

2024-cü ilin xarici alfa təməl sınağından sonra gələn daxili omeqa başdaşı sınağı “anbar”ın və anbarda saxlanılan “ərzaq”ın tərifini tələb edir. Bu sınaq peyğəmbərlik xarakterlidir və həqiqətin daxili və xarici xəttinə malikdir. Cəvahiratlar James White-in qalığıdır, yoxsa onlar Allahın Kəlamının həqiqətləridirmi? Onlar hər ikisidir.

9/11-də Allahın xalqı kiçik kitabı yeməyə və təməllərin o zaman qoyulduğu Yeremyanın qədim yollarına qayıtmağa çağırıldı. 9/11-də görüldü ki, Vəhy kitabının on birinci fəslində Yəhyaya ölçməsi deyiləndə, ona iki şeyi ölçməsi deyilmişdi. Ona həm məbədi, həm də onun daxilində ibadət edənləri ölçməsi deyilmişdi. Ona, başqa millətlərin 1,260 il ərzində müqəddəs məkanı və qoşunu tapdaladığı həyati kənarda qoyması deyilmişdi. Müqəddəs məkan və qoşun məbədi və onun daxilində ibadət edənlərdir.

2023-cü ildə, 11 sentyabrda enmiş olan həmin mələk yenidən endi, Gecəyarısı Fəryadının xəbərini möhürsüzləşdirərək; sonra isə 2024-cü ildə, Romanın rəmzinin hələ də, Millerçilər üçün olduğu kimi, görüntünü təsis edib-etmədiyinə dair xarici təməl sınaq baş verdi.

Göyün “açıq pəncərələri” məbədin daxili omeqa sınağının gəlişini və “qayıdın” çağırışını göstərir. Bu sınaq iki rəmzin müəyyən edilməsini tələb edir. Üçüncü mələk 1844-cü ildə gəldikdə və sonra yenidən 11 sentyabrda gəldikdə, Yəhyaya məbədi və onun içində ibadət edənləri ölçməsi deyilirdi; bununla da 2023-cü ildə məbədin və ibadət edənlərin ölçülməsinə dair peyğəmbərlik işi müəyyən edilir. Malaki “anbar”ın nə olduğu və “ərzaq”ın nə olduğu sualını ortaya qoyur. Millerin yuxusunda eyni suallar belə olardı: “mücrü” nədir və “cəvahirat” nədir.

Millerin yuxusu göyün açıq pəncərələrini Vəhy on doqquzda təsvir olunan qalib kilsənin ağ kətana bürünüb Ordular Rəbbinin ordusunun ağ atlarına minmək üçün ucaldıldığı məqam kimi müəyyən edir. Açıq pəncərələr Malakidəki xeyir-duanın və ya lənətin töküldüyü yerdur. Millerin açıq pəncərəsi zibilin uzaqlaşdırıldığı və cəvahiratın qutuya toplandığı yerdur.

Göyün pəncərələrinə ilk istinad Nuhun hekayəsindədir və o pəncərələr açıldıqda qırx gün və qırx gecə yağış yağdı. Pəncərələr açıldıqda gəmidə səkkiz can var idi. Qırmızı dənizdəki vəftiz, İordan çayı keçiləndə qırx illik sərgərdanlıqı başlatdı. Məsih sonralar məhz həmin yerdə vəftiz olunduqda, qırx günlüyünə səhraya aparıldı. O, vəftizi ilə əvvəlcədən rəmzləşdirildiyi kimi dirildildikdə, göyə yüksəlməzdən əvvəl qırx gün ərzində şagirdlərinə təlim verdi.

Kilsə mübariz kilsədən qalib kilsəyə çevrildikdə, otuz yaşlı padşah Davud qırx il hökmranlıq edəcəkdir. Qalib kilsə bir peyğəmbər, bir kahin və bir padşahla təmsil olunur. İyirmi iki illik xidmətinə başlayanda otuz yaşında olan peyğəmbər Yezekel idi və o, həmin xidmətə göylər

açıldığı zaman başladı.

Otuzuncu ildə, dördüncü ayda, ayın beşinci günündə belə oldu: mən Kebar çayı kənarında sürgünlər arasında olarkən göylər açıldı və mən Allahın görüntülərini gördüm. Hezqel 1:1.

Otuz yaşında Yusif kahin kimi hökmranlıq etməyə başladı və o, İslamın şərq küləyi ilə üz-üzə qaldı; bu külək dənizdə uzanan əjdaha olan Misirə bir dünya hökumətini həyata keçirməyə imkan verən getdikcə dərinləşən bir böhran gətirdi. Həmin böhran içində Yusif azuqəni anbarlara topladı.

2023-cü ilin iyul ayında səhrada bir səs eşidildi, sonra Yəhuda qəbiləsinin Aslanı Gecəyarısı Fəryadının xəbərini açmağa başladı. 2024-cü ildə təməl xarici alfa sınağı iki sinfi ayırdı və açılma prosesi davam etdi. İndi isə 2026-cı ildə yenidən iki sinfi ayıracaq məbədin daxili omeqa sınağı gəlib çatmışdır.

Məsihin Əhdin Elçisi olaraq çoxları ilə əhdi təsdiq etdiyi müqəddəs həftə həyatı və müqəddəs yeri ifadə edir. 22 oktyabr 1844-cü ildən Mixail ayağa qalxanadək (müqəddəs həftənin sonunda, Stefan daşqalaq ediləndə etdiyi kimi) Ən Müqəddəs Yerdir. Yaz bayramları müqəddəs həftədə yerinə yetirildi və bayramların alfasıdır; birinci gündə olan şeypur bayramları, onuncu gündə Kəffarə Günü və sonra on beşinci gündən iyirmi ikinci günədək Çardaqlar bayramı isə bayramların omeqasıdır.

“Eyni şəkildə, ikinci gəlişə aid olan timsallar da simvolik xidmətdə göstərilən vaxtda yerinə yetməli idi. Musa qanun sistemi altında məbədin təmizlənməsi, yaxud böyük Kəffarə Günü, yeddinci yəhudi ayının onuncu günündə baş verirdi (Levililər 16:29–34); həmin vaxt baş kahin, bütün İsrail üçün kəffarə gətirib bununla onların günahlarını məbəddən uzaqlaşdırdıqdan sonra çıxıb xalqı xeyir-dua ilə mübarək edirdi. Beləcə belə hesab edilirdi ki, bizim böyük Baş Kahinimiz olan Məsih günahı və günahkarları məhv etməklə yeri təmizləmək və Özünü gözləyən xalqını ölümsüzlüklə mübarək etmək üçün zühur edəcək. Yeddinci ayın onuncu günü, böyük Kəffarə Günü, məbədin təmizlənməsi vaxtı, hansı ki 1844-cü ildə oktyabrın iyirmi ikisinə təsadüf edirdi, Rəbbin gəlişi vaxtı hesab olunurdu. Bu, artıq təqdim edilmiş dəlillərlə uyğunluq təşkil edirdi ki, 2300 gün payızda sona çatacaqdı və bu nəticə qarşısızalmaz görünürdü.”

“Matta 25-dəki məsələdə gözləmə və mürgüləmə dövründən sonra bəyin gəlişi baş verir. Bu, həm peyğəmbərlikdən, həm də rəmzlərdən irəli sürülərək yenidən təqdim edilmiş dəlillərə uyğun idi. Onlar öz doğruluqlarına dair güclü əminlik hasil edirdi; və ‘gecəyarısı çağırışı’ minlərlə mömin tərəfindən car çəkildi.

“Hərəkət nəhəng bir gelgit dalğası kimi ölkənin üzərindən keçdi. O, şəhərdən şəhərə, kənddən kəndə, hətta uzaq kənd yerlərinə qədər yayıldı, ta ki Allahın intizarında olan xalqı tamamilə oyadılana qədər. Fanatizm bu bəyanın qarşısında, doğan günəş qarşısında əriyən erkən şaxta kimi yox oldu. Möminlər öz şübhələrinin və çaşqınlılıqlarının aradan qalxdığını gördülər, ümid və cəsarət isə onların ürəklərini canlandırdı. Bu iş, Allahın Kəlamı və Ruhunun idarəedici təsiri olmadan insan coşqusunu olduqda daim təzahür edən ifratçılıqlardan uzaq idi. Bu, mahiyyət etibarilə qədim İsraildə Onun qullarının məzəmmət dolu xəbərlərindən sonra baş verən özünü alçaltma və Rəbbə qayıdış dövrlərinə bənzəyirdi. O, hər dövrdə Allahın işini səciyyələndirən

ələmətləri daşıyırdı. Coşqun ekstaz sevinci az idi; əksinə, dərin ürək araşdırması, günahların etirafı və dünyadan üz döndərmə vardı. Rəbblə görüşə hazırlaşmaq əzab çəkən ruhların əsas qayğısı idi. Davamlı dua və Allaha tam, qeyd-şərtsiz həsr olunma vardı.” The Great Controversy, 400.

Yaz bayramları müqəddəs həftədə yerinə yetirildi və erkən, yaxud alfa yağışı həmin vaxt Əllinci Gün bayramında töküldü; bununla da payız bayramlarında son yağışın tökülməsini rəmləndirdi. Həmin yaz bayramları Levililər 23-də, birinci ayədən iyirmi ikinci ayəyədək təqdim olunur. Payız bayramları isə 23-dən 44-cü ayəyədəkdir. 2300 il səni 1844-cü ilə gətirir. Yaz bayramları üçün iyirmi iki ayə və payız bayramları üçün iyirmi iki ayə. İyirmi üçüncü fəsildə iyirmi ikidən ibarət iki sıra.

Sur çalma bayramı hökmün on gün sonra baş verəcəyinə dair bir xəbərdarlıq idi, və Çardaqlar bayramı Kəffarə Günündə bağışlanmış günahlara görə sevinc bayramı idi. Bayramdan sonrakı Şənbə günü və səkkizinci gün yer üzünün minillik Şənbə istirahətini təmsil edir.

Lakin, ey sevimlilər, bu bir şeyi bilməzdən gəlməyin ki, Rəbbin yanında bir gün min il kimidir, min il də bir gün kimidir. 2 Peter 3:8.

Birinci mələk hökmün açıldığını elan etdi və peyğəmbərlik baxımından həmin səviyyədə Danielin “axır zaman”ı olan 1798 şeypurlar bayramının yerinə yetməsidir; lakin 11 avqust 1840-cı ildə 1798-ci ilin birinci mələyinin möhürdən açılmış xəbəri ikinci və ya haqqında peyğəmbərliyin yerinə yetməsi ilə qüvvətləndirildi. İslam hökmünün yaxınlaşdığını elan edən şeypurlar bayramının xəbərdarlığının bir hissəsidir.

Görməyə hazır olanlar üçün payız bayramları — şofar və çardaqlar bayramları — ortada hökm olmaqla, alfa və omega bayramlarını təmsil edir. Bu bayramların Levililər iyirmi üçüncü fəsildə müəyyən edilməsi təsadüfi deyildir. İyirmi üç kəffarənin rəmzidir. Birinci bayramın yeddinci ayın birinci günündə olması və sonuncu bayramın iyirmi ikinci gündə başa çatması da təsadüfi deyildir. Şofar bayramı ibrat əlifbasının birinci hərfidir, Kəffarə günü orta hərfdir və çardaqlar bayramı ibrat əlifbasının iyirmi ikinci hərfidir.

Levililər kitabının iyirmi üçüncü fəslinin 23-dən 44-ə qədər olan ayələri “həqiqət çərçivəsi” daxilində yerləşən iyirmi iki ayədir. Ortadakı onuncu gün bir sınağı müəyyən edir, çünki on sınağın rəmzidir, və Kəffarə Günü itmişlərin üsyanının qeydə alındığı və həll olunduğu yerdir; həmin üsyan isə İbrani əlifbasının on üçüncü hərfi ilə təmsil olunur. İbranicə “həqiqət” sözünün orta hərfi on üçüncüdür və o, yeddinci ayın onuncu gününə uyğun gəlir; bir nişanə olaraq o, İbrani əlifbasının və həmin xüsusi günün peyğəmbərlik xüsusiyyətlərinə malikdir. On üstəgəl on üç iyirmi üç edir. Yetmiş 10-un 7-yə vurulmasının cəmidir və yeddinci ayın onuncu günü də həmçinin yetmişə bərabər tutulur ki, bu da sınaq müddətinin sonunun rəmzidir.

O zaman Peter Onun yanına gəlib dedi: Ya Rəbb, qardaşım mənə qarşı neçə dəfə günah etsə, mən onu bağışlamalıyam? Yeddi dəfəyədəkmə? İsa ona dedi: Sənə demirəm, yeddi dəfəyədək; lakin yetmiş kərə yeddi dəfəyədək. Matta 18:21, 22.

Qədim İsrail üçün dörd yüz doxsan il ayrılmışdı. Bu illər iki min üç yüz ildən ayrılmış və yetmiş həftə kimi təmsil olunmuşdu; beləliklə, İsa göstərdi ki, sınaq vaxtının həddi dörd yüz doxsandır və bu, Daniel doqquzda “yetmiş” həftə ilə təmsil olunur.

Sənin xalqın və müqəddəs şəhərin üzərində yetmiş həftə müəyyən edilmişdir ki, üsyana son qoyulsun, günahlara axır verilsin, təqsir üçün kəffarə edilsin, əbədi salehlik gətirilsin, görüntü və peyğəmbərlik möhürlənsin və Ən Müqəddəs məsh olunsun. Daniel 9:24.

“kəsilib atılmaq” kimi tərcümə olunan ibrani sözü Əhdi-Ətiqdə yalnız bu ayədə işlədilir və onun mənası “müəyyən edilmiş” və ya “hökmlənmiş” deməkdir. Bu, adətən “kəsilib atılmaq” kimi tərcümə edilən və Yaradılış on beşdə əhdin ilk mərhələsində Abramın təqdimləri kəsməsinə əsaslanan sözdən fərqlidir. İsrailə dörd yüz doxsan illik sınaq müddətinin verilməsi “müəyyən edilmiş” və “hökmlənmiş”, və sonra onlar Allahın əhd xalqı olmaqdan kəsilib atılacaqdılar. İki fərqli “kəsilib atılma” vardır: biri, yetmiş rəqəmi ilə daha böyük bir saydan “kəsilib ayrılmış” sınaq müddəti kimi dövrü ifadə edir; digəri isə, Yoelin “yeni şərabı” onların ağızlarından “kəsilib atıldıqda”, sınaq müddəti başa çatır. Yetmiş sınaq müddətinin bağlanması təmsil edir.

Payız bayramları ivrit dilindəki “həqiqət” sözünün üç mərhələsini özündə daşıyır. Payız bayramları Levililər 23:23-də başlayır, Kəffarə Gününün orta nişanı onuncu gün və on üçüncü həftədir ki, bu da 23-ə bərabər olur, Çardaqlar bayramı isə iyirmi ikinci gündə başa çatır, sonra da bayramdan sonra gələn böyük bir Şənbə olur və bu hissə 23:44-də sona yetir.

Levililər kitabı Levililər kahinliyini ifadə edir. Yaz bayramları 23:1–22-də təqdim olunur, sonra payız bayramları 23:23–44-də təqdim olunur. Yaz bayramları iyirmi iki ayə ilə təqdim olunur, İbrani əlifbası da iyirmi iki həftədən ibarətdir. Payız bayramları da iyirmi iki ayədə bəyan edilir. Şeypur bayramı Kəffarə Günü ilə bağlı hökmün yaxınlaşdığını elan edir. Sonra Çardaqlar bayramı yeddi gün davam edir və yeddinci ayın iyirmi ikinci günündə başa çatır. Yeddi günün birincisi mərasim Şənbəsi idi; səkkizinci gün də, yəni yeddi günlük bayramdan sonrakı gün də belə idi. Birinci və səkkizinci gün, səkkizinci günü yeddinin içindən çıxan səkkizincinin rəmzi edir.

İsrail övladlarına söylə və de: Bu yeddinci ayın on beşinci günü yeddi gün Rəbb üçün Çardaqlar bayramı olacaq. Birinci gün müqəddəs toplanma olacaq; o gün heç bir qul işi görməyəcəksiniz. Yeddi gün Rəbbə odla yandırılan təqdim gətirəcəksiniz; səkkizinci gün sizin üçün müqəddəs toplanma olacaq və Rəbbə odla yandırılan təqdim gətirəcəksiniz; bu, təntənəli məclisdir; o gün heç bir qul işi görməyəcəksiniz. ... Həmçinin yeddinci ayın on beşinci günündə, torpağın məhsulunu yığıb topladığınız zaman, yeddi gün Rəbb üçün bayram edəcəksiniz: birinci gün şənbə olacaq, səkkizinci gün də şənbə olacaq. Levililər 23:34–36, 39.

Səkkizinci günün mərasimi Şənbəsi Çardaqlar bayramından sonra gələn minillik Şənbəni təmsil edir. Qədim İsrailin qırx il çöldə sərgərdan gəzişi Çardaqlar bayramının günləri ərzində çardaqlarda yaşamaqla yad edilir və bu, təkcə son yağışın tökülməsini deyil, həm də mələklərin Allahın sadıqlarını qorunmaq üçün təpələrə və dağlara apardığı Yaqubun əziyyət vaxtını təmsil edir.

“Bəla vaxtında hamımız şəhərlərdən və kəndlərdən qaçdıq, lakin müqəddəslərin evlərinə qılıncla girən pislər tərəfindən təqib olunurduq. Onlar bizi öldürmək üçün qılınıc qaldırdılar,

amma o qırıldı və saman çöpü kimi gücsüz halda yerə düşdü. Sonra hamımız qurtuluş üçün gecə-gündüz fəryad etdik və bu fəryad Allahın hüsuruna yüksəldi. Günəş doğdu, ay isə yerində dayandı. Axarlar axmağını kəsdi. Qaranlıq, ağır buludlar qalxdı və bir-biri ilə toqquşdu. Lakin orada sabit izzətin bir aydın yeri var idi; oradan çox suların səsi kimi Allahın səsi gəldi və göyləri də, yeri də sarsıtdı. Göy açılıb bağlanır və çalxalanma içində idi. Dağlar küləkdəki qamış kimi titrəyir və hər yana nahamar qayalar səpələyirdi. Dəniz qazan kimi qaynayır və quruya daşlar atırdı. Allah İsanın gəlişinin gününü və saatını söyləyib Öz xalqına əbədi əhdi çatdırarkən, bir cümlə söyləyir, sonra isə sözlər yer üzündə yayılıb gedərkən dayanırdı. Allahın İsraili gözlərini yuxarı dikmiş halda dayanmışdı; onlar Yehovanın ağzından çıxan və ən gur gurultulu ildırım səsləri kimi yer üzünə yayılan sözlərə qulaq asırdılar. Bu, dəhşətli dərəcədə təntənəli idi. Hər cümlənin sonunda müqəddəslər qışqırırdılar: İzzət! Halleluya! Onların çöhrələri Allahın izzəti ilə işıqlanmışdı; və onlar Musanın Sina dağından enərkən üzü necə parıldaırdısa, o cür izzətlə parlayırdılar. Pislər izzətdən onlara baxa bilmirdilər. Allahın Şənbəsini müqəddəs saxlayaraq Ona ehtiram göstərmiş olanların üzərinə sonsuz xeyir-dua elan ediləndə isə, Vəhşi heyvan üzərində və onun Surəti üzərində qüdrətli bir qələbə nidası yüksəldi.”

“Onda torpağın dincəlməli olduğu yubiley başlandı.” Review and Herald, 21 iyul 1851.

İsa geri qayıdır və yer üzünü min il ərzində dincəlik; bu, torpağın yeddinci il şənbəti və yubiley ilə əvvəlcədən simvolizə olunmuşdur. Levililər iyirmi üçüncü fəslin üçüncü ayəsində insan üçün yeddinci gün şənbəti, yeddinin səkkizincisi ilə başa çatan fəslə giriş olaraq göstərilir və torpağın dincəldiyi yeddinci il şənbətini təmsil edir.

Və Rəbb Musaya danışib dedi: «İsrail övladlarına söylə və onlara de: Rəbbin bayramları haqqında ki, onları müqəddəs toplantılar olaraq elan edəcəksiniz, bunlar Mənim bayramlarımdır. Altı gün iş görülməkdir; lakin yeddinci gün istirahət şənbəsidir, müqəddəs toplantıdır; onda heç bir iş görməyəcəksiniz: bu, bütün məskənlərinizdə Rəbbin şənbəsidir.» Levililər 23:1–3.

İyirmi üçüncü fəslin alfası yeddinci gün Şənbəsidir, fəslin omeqası isə torpağın boş qalacağı min ildir; bu, torpaq üçün yeddinci il Şənbəsi və yubiley vasitəsilə öncədən simvollaşdırılmışdır. Fəslin alfası yeddinci gün Şənbəsi ilə başlayan və iyirmi ikinci ayədə başa çatan yaz bayramlarıdır; halbuki, fəslin omeqası yeddinci ayın iyirmi ikinci günündə sona çatır, ardından isə torpaq üçün yeddinci il Şənbəsini təmsil edən səkkizinci gün mərasimi Şənbəsi gəlir.

Birinci ayədən iyirmi ikinci ayəyədək olan ayələr Məsihin müqəddəs yerdə Səməvi Baş Kahin kimi xidmətini təmsil edir; iyirmi üçüncü ayədən qırx dördüncü ayəyədək olan ayələr isə Onun Ən Müqəddəs Yerdəki xidmətini təmsil edir. Levililər kahinlərin rəmzidir və Məsihin Baş Kahinlik xidmətini təmsil edir. Yeddinci günün alfa Şənbəsi yaradılışa qədər uzanır, yeddinci ilin omeqa Şənbəsi isə yenilənmiş Yerə qədər uzanır. Levililər iyirmi üçün tarixi baxımdan yaradılışdan yenidən yaradılışa qədər olan dövrü əhatə edir.

Peyğəmbərlik xəbərinin sevinci və ya biabırçılığı, Gecəyarısı Fəryadının xəbərinə və ya onun saxtasına malik olanların rəmzidir. Bu həqiqət rəvayətə daxil edilməyincə, biabırçılığı doğuran məsələ gözdən qaçırılır. Həqiqi yağa sahib olanlar bu nöqtəni gözdən qaçırmayacaqlar. Sevinc

günahları götürülmüş olanlarla təmsil olunur və onlar Çadırlar bayramını qeyd edənlər vasitəsilə təqdim edirlər.

Və Kəlam bədən alıb aramızda məskən saldı; biz də Onun izzətini, Atanın yeganə Oğlunun izzəti kimi olan o izzəti gördük; O, lütf və həqiqətlə dolu idi. Yəhya 1:14.

“Meskunlaşdı” kimi tərcümə olunan yunan sözü “çadır qurmaq” mənasını verir. İsa bədən aldı və aramızda çadır qurdu. O, bizim bəşəri təbiətimizi, bizim məskənimizi, çadırımızı, komamızı, bədənimizi Öz üzərinə götürdü. Peter bunu belə ifadə etdi:

Bəli, mən bu çadırdan olduqca sizi xatırlatmaqla oyatmağı münasib sayıram; çünki bilirəm ki, Rəbbimiz İsa Məsihin mənə göstərdiyi kimi, tezliklə bu çadırımı tərk etməli olacağam. 2 Peter 1:13, 14.

Paul bunu belə dedi:

Çünki bilirik ki, əgər bu çadırdan ibarət yer üzündəki evimiz dağılsa, Allahdan olan bir binamız, əllə tikilməmiş, göylərdə əbədi bir evimiz vardır. Çünki bu evdə inildəyirik və göydən olan məskənimizi geyinməyi ürəkdən arzulayırıq; bir şərtlə ki, onu geyinmiş olaraq çılpaq tapılmayaq. Çünki bu çadırdan olan bizlər, yük altında inildəyirik; buna görə yox ki, soyundurulmaq istəyirik, əksinə, üstündən geyindirilməyi istəyirik ki, fani olan həyat tərəfindən udulsun. 2 Korinflilərə 5:1–4.

Çardaqlar bayramı göylərin pəncərələri açıldığı zaman həyata keçirilən yüz qırx dörd minin möhürlənməsinin rəmzidir. Yüz qırx dörd minin günahları aradan qaldırıldıqda, Müqəddəs Ruh qalib kilsənin üzərinə ölçüsüz şəkildə töküləcək. Hökm yüz qırx dörd min üçün başa çatır və möhürlənənlər Çardaqlar bayramında təmsil olunduğu kimi, Müqəddəs Ruhun qüdrəti altında üçüncü mələyin uca fəryadını bəyan etmək üçün irəli çıxırlar.

Bədənimiz məbəddir və çadırdır, yəni məskəndir. Çardaqlar bayramını qeyd etmək üçün Yerusəlimə toplaşanlar günahlarının silinib yox edildiyini bayram edirdilər. Musadan çöldə məskəni qurmaq üçün istifadə olundu və sonda Çardaqlar bayramı çöldə çardaqlarda yaşamaqla qeyd edilirdi, çünki İsa həmişə sonu başlanğıcla təsvir edir.

Buna görə də, ey müqəddəs qardaşlar, səmavi çağırışın şərikləri, etirafımızın Həvarisi və Baş Kahini olan Məsih İsaya diqqət yetirin; O, Özünü təyin edənə sədaqətli idi, necə ki Musa da Onun bütün evində sədaqətli idi. Çünki evi quranın evdən daha artıq hörməti olduğu kimi, bu Şəxs də Musadan daha böyük izzətə layiq sayılmışdır. Zira hər bir ev kimsə tərəfindən tikilir; lakin hər şeyi quran Allahdır. Musa da, sonradan deyiləcək şeylərə şəhadət olsun deyə, bütün Onun evində bir qul kimi həqiqətən sədaqətli idi; lakin Məsih Öz evinin üzərində Oğul kimidir; əgər biz ümidin cəsarətini və fəxrini axıra qədər möhkəm saxlasaq, Onun evi bizik. İbranilərə 3:1–6.

Musa Allahın qurduğu çadır məbədini ucaltmaq üçün istifadə etdiyi sadıq xidmətçi idi, lakin Baş Kahin və Elçi olan Məsih xidmətçi Musa ilə müqayisədə daha böyük şərəfə malikdir. Musanın çadır məbəbindən başlayaraq, Süleymanın məbədinə, Hıroddun qırx altı il ərzində yenidən qurulmuş məbədinə, 46 xromosomu olan insan məbədinə və 1798-dən 1844-ə qədər olan Millerit məbədinə

qədər hər bir evin hamısı Allah tərəfindən inşa edilmişdir. Məbədlərin müxtəlif təzahürlərinin peyğəmbərlik xəttində, hansı ki, Eden bağında başlanır, sonra günahdan sonra bağın darvazasında, daha sonra tufandan sonra Musaya qədər qurbangahlarda davam edir; üç əsas işarə Musa, Məsih və yüz qırx dörd min nəfərdir.

Musa və Məsih qədim İsrailin alfa və omeqasını təmsil edir və birlikdə onlar insanlıqla İlahiliyin birləşməsini təmsil edirlər; bu birləşmə həmçinin yüz qırx dörd min tərəfindən də təmsil olunur. Üçüncü mələyin gəlişində, Vəhy kitabının on birinci fəslində, Yəhyaya məbədi ölçməsi deyilirdi və həmin eyni mələyin 11 sentyabrda gəlişində də Yəhyaya yenidən məbədi ölçməsi deyilirdi. Hər iki halda ona 1.260 günlük həyati kənarda qoyması deyilirdi. 2023-cü ildə həmin eyni mələk gəldi və indi Allahın xalqı məbədi ölçməyə çağırılır. 1.260 gün, yaxud üç gün yarım, 2023-cü ildə sona çatdı və həmin andan etibarən bazar qanunundan bir qədər əvvələdək məbədin ucaldılması gərəkdir. 2024-cü il təməllərin qoyulmasını qeyd etdi və bu il, görüntünü təsbit edən simvolun Miller tərəfindən müəyyən edilməsinə etiraz edərək, “kiçik şeylər gününə xor baxan” bir qrup şəklində üsyanın zahir olmasına şahid oldu.

Rəbbin sözü yenə mənə nazil olub dedi: «Bu evin təməlini Zerubbavelin əlləri qoydu; onu onun əlləri də tamamlayacaq; və biləcəksən ki, Ordular Rəbbi mənə sizin yanınıza göndərmişdir. Çünki kiçik şeylər gününü kim həqarətlə qarşıladı? Çünki onlar sevinəcək və o yeddi ilə birlikdə Zerubbavelin əlində şaquli xətti görəcəklər; onlar bütün yer üzündə ora-bura dolaşan Rəbbin gözləridir». Zəkəriyyə 4:8–10.

Görmənin Roma tərəfindən təsis edildiyinə dair Millerin müəyyənləşdirməsini rədd etmək, təməlləri rədd etməkdir və bu, “kiçik şeylərin gününü xor görmək”dir. Millerçi hərəkət birinci və ikinci mələklərin alfa hərəkəti idi, yüz qırx dörd minlərin hərəkəti isə üçüncü mələyin omeqa hərəkətidir. O, alfadan iyirmi iki dəfə daha qüvvətlidir. Bu peyğəmbərlik mənasında Millerçi hərəkətin təməlləri “kiçik şeylərin günü”dür. Habakkukun iki lövhəsi üzərində təmsil olunan hər hansı təməl həqiqəti xor görmək ölməkdir, çünki Daniel on birin on dördüncü ayəsində təsis edilən görmə Süleymanın müəyyənləşdirdiyi həmin görmədir.

Vəhy olmayan yerdə xalq həlak olar; amma qanuna əməl edən nə bəxtiyardır! Süleymanın Məsəlləri 29:18.

Təpədaşı ilə bağlı görüntü heyvətamizdir, çünki o, təməl küncdaşının eyni zamanda təpədaşı olduğunu, lakin iyirmi iki dəfə artıq qüdrətlə olduğunu müəyyən edir. 2024-cü ilin alfa təməl sınağı xarici, əqli möhürlənmə xəbəri idi və 2026-cı ilin omeqa məbədi sınağı daxili, ruhani möhürlənmə xəbəridir. Onlardan biri vəhşinin surətini və nişanını, digəri isə Allahın surətini və nişanını müəyyən edir. Həmin omeqa daxili sınaq, son günlərin hadisələri kontekstində müəyyənləşdirilməli olan Millerin yuxusunun iki rəmzi ilə təmsil olunur. Anbar nədir? və ət nədir?

Bu məsələləri növbəti məqalədə davam etdirəcəyik.

İsanın dövründə yəhudi nikahı üç əsas mərhələdə baş verirdi və çox vaxt aylar, hətta bir il ərzində uzanırdı. Birinci mərhələ nişan adlanan hüquqi nikah idi; bu məqamda nikah hüquqi cəhətdən təsbit olunurdu, lakin gəlinlə bəy ayrı qalırdı, bəy isə gəlini üçün bir yer hazırlamaq məqsədilə

atasının evinə qayıdırdı. Məhz buna görə Məryəm, Yusiflə hələ bir yerdə yaşamamışdan əvvəl belə, onun arvadı adlandırılırdı. Bu müddət ərzində sədaqətsizlik zina hesab olunurdu.

Gözləmə müddəti qeyri-müəyyən idi və günlər, həftələr və ya aylar çəkə bilərdi. Qeyri-müəyyənlik məsəlin əsas ünsürüdür. Ata, gəlinin bakirəliyini təsdiqləmək üçün bir ilə qədər gözləyə bilərdi. Bəy öz qayıdışının dəqiq gününü və ya saatını elan etmirdi, çünki bunun nə vaxt olacağına qərar vermək atasının ixtiyarında idi; buna görə də gəlin toyun gələcəyini bilirdi, lakin nə vaxt olacağını bilmirdi. Bu qeyri-müəyyənlik qəsdən idi və ata bəyə gedib öz gəlinini gətirməyi əmr edənədək, bununla bağlı hər şey ləngiyirdi.

Ata “get və gəlinini gətir” dedikdə, bəy dostları ilə birlikdə, qışqıra-qışqıra və şeypur çala-çala gecə gələrdi. Bu həmişə gecə vaxtı baş verərdi ki, İsrail torpağında gündüzün qızmar istisində, adamı əzən uzun məsafələri qət etməkdən qaçınılsın. Məşəllər və yağ tələb olunurdu, çünki küçə işıqları yox idi və yürüş saatlarla davam edə bilərdi. Qədim İbrani nikahlarında yürüşlər zamanı elan edilən həqiqi mərasim ifadəsi belə idi: “Budur, bəy gəlir!”

Məsəldəki bakirələr (gəlin yoldaşları) təsadüfi qadınlar deyildilər; onlar gəlinin xidmətçiləri idilər, onunla birlikdə gözləyirdilər, yürüşə qoşulmaları gözlənilirdi və hər saat hazır olmaq, eləcə də bəygəlin evinə gedən yolu işıqlandırmaq üçün öz yağlarını daşımaq məsuliyyəti daşıyırdılar. Məşəllər tez yanib tükənirdi; buna görə də, yol uzun çəkəcəyi təqdirdə, əlavə yağ gətirmək zəruri idi. Yağın ümumi şəkildə paylaşılması yox idi.

Qədim yürüş və nikah ənənəsində gecikmə normal idi və mədəni baxımdan problem sayılmırdı. Gecikmələr gözlənilən idi və yuxuya getmək normal hesab olunurdu. Fərq yuxuda olmaqda deyil, hazırlıqda idi, oyaqlıqda deyil. Ağılsız bakirələr, müdriklərin etdiyi kimi, gecikmə üçün əvvəlcədən tədbir görmədilər. Qanuni nişanlanmadan nikahın tamamlanmasına qədər olan müddət bir il çəkə biləcəyi üçün hamı həmin dövr ərzində yatardı.

Karvan bəyin evinə çatdıqdan sonra toy ziyafəti başlandı və qapı həmişəlik bağlandı; gec gələnlər içəri buraxılmadı. Bu, qəddarlıq deyildi — bu, adət idi, çünki qapı bağlandıqdan sonra sonradan qapını döyən hər kəsin karvanın bir hissəsi olmadığı anlaşıldı.

İsa burada yeni bir təsvir uydurmurdu və O, tez-tez etdiyi kimi, bu məsələ barədə heç bir izah da vermədi. O, izah verməyə ehtiyac duymurdu, çünki bütün bu mədəni təfərrüatlar Onun dinləyiciləri tərəfindən tamamilə başa düşülürdü. İsa mücərrəd bir anlayışı deyil, sözün həqiqi mənasında Şərq nikahını göstərirdi.

Təfərrüatlar həm ibrani şəhadəti, həm də Roma və Yunan dövrlərinin tarixçiləri tərəfindən tam şəkildə təsdiqlənir.

Mişna (e. II əsr, lakin e. 70-ci ildən əvvəlki Məbəddə dövrünün adətlərini qoruyaraq)

Talmud (sonrakı tərtibat, lakin daha erkən təcrübədən sitat gətirən)

İosif Flavi (I əsr yəhudi tarixçisi)

Rəbbani nikah liturgiyası və hüquqi müzakirələr

Yəhudəyanın yunan-roma müşahidəçiləri

Yosef Flaviy “toy təlimatı” şəklində səliqəli bir təsvir vermir, lakin onun əsas götürdüyü hüquqi və mədəni təfərrüatlar Mişna/Talmud təsvirləri ilə tamamilə üst-üstə düşür. Əsas mənbə Mişnadır.

Bu məsəlin birinci əsr yəhudi dinləyicisinə bu qədər güclü təsir göstərməsinin səbəbi o idi ki, Matta 25-də heç nəyin izahına ehtiyac yox idi. Gecəyarısı gəliş normal idi, çıraqlar və yağ aşkar zərurətlər idi, qanuni nikah nişanı ilə gecəyarısı yürüşü arasında gecikmə gözlənilən bir hal idi və bağlanan qapı adi qayda idi! Kənarda qalan bakirələr xəcalət çəkirdilər və İsanın dövrünün yəhudi auditoriyası üçün ağılsız bakirələrin xəcaləti tamamilə haqq edilmişdi. Mərasimi tam yaxşı bilən İsanın dinləyiciləri ağılsız bakirələrə heç bir rəğbət bəsləməzdi, çünki hamı bilirdi ki, yürüşdə iştirak etməyə çağırılan hər bir bakirə üçün hazırlıq mütləq məsuliyyət idi. Bu həqiqətlər yəhudi auditoriyası üçün o qədər aydın idi ki, İsa məsəlin heç bir izahını verməyə ehtiyac duymamışdı.